

ghignà «ghignare»), *Salvoni, Fon. Dial. Mod. Mil.*, 230. *Guinyar-s'hi* 'cagar-s'hi', mot de matis argòtic usual a Barcelona etc., potser és gitanisme d'origen diferent (ço bé tret del basc *kaka-giñen* «cagando», Azkue, *Morf.*, 77.8, que pròpiament és = cast. *hacer* 5 *caca*?)

DERIV.: *Guiny* ('cantell', comparació ross., comparable semànticament a *guerxesa*, *guerxadura*). *Guinyada* 'capbusseig que fa una embarcació', 'moviment que fa la barca quan porta molt de pes a proa, o els qui hi ha es belluguen molt' (SatPol de Mar, 1926). *Guinyós* 'fals, guit' val. («eres blanca com la merla, / bonica com l'estornell, / cara de mula *guinyosa* / y orelles de macho vell», MGadea, *T. del Xè* II, 43). *Guinyot* 'cert joc de cartes' tort. (*AlcM*), també al Sud del Maestrat (Vilanova d'Alcolea, 1961), per les guinyades que s'hi donen. *Guinyament* (Lacav.). *Guinyejar*. *Guinyó*, segle xv (cita dels *DAG.*, *DBal.* i *AlcM*); *guinyonia* (*AlcM*), cf. ja en *GANYA*. *Aguinyar* «convèncer» eiv. (escrit *eguinyar* PzCabr.), cf. els exemples ross. de *guinyar* 'desitjar, esperar amb deler' en *AlcM* (però mal pot ser gallicisme [*AlcM*] això, quan aqueix significat no és francès).

Guipar [vulg. «avizorar, atisbar; clam speculari», Belv.], sembla ser una variant expressiva de l'anterior, a la qual dedico article especial en el *DCEC* i hi remeto. Les definicions d'*AlcM* no em satisfan, i en part dóna matisos inexactes. A Barcelona és sobretot 'mirar d'amagat, dissimuladament'; i allí l'usa també Pons Mass. en *La Colla del Carrer*: «mon pare ja feya estona 's gratava l'orella boy *guipant-me* de resquillentes» (cita en la *Misc. Fabra*, p. 78). Però també és mall. (veg. la cita de PdAPenya, que dono a *taconer*). A Tort. i P. Val. el matis és més aviat 'veure-hi amb esforç, confusament' (Vergés i Paulí, *Espurnes* v, 177): «Mils de llumetes se *guipen* de Tortosa en la foscor»).

A València, J. Giner i March em forneix aquests exemples: «acosta'm un poc més el retrat, que jo no *guipe* sense ulleres», «és una velleta que ja no *guipa*: li donen monedes falses», «des del balcó no *guipe* els qui toquen a la porta del carrer», «s'està fent fosc i m'he de deixar de cosir perquè no *guipe* els punts de l'agulla», «el corral estava fosc, no hi havia lluna, però encara he *guipat* la lloca, i he agafat els pollets per posar-los en el gabió», «anaven pel carrer fosc, però jo l'he *guipada* a ella: ja sé qui és» (1955).

En cast. quasi no és més que aragonès i xurro: a Sogorb i Baix Aragó «atisbar, brujulear, descobrir» (Torres Fornés, Borao); el poeta d'Echo, Méndez Coarasa escriví parlant d'un pic de muntanya enfront d'un altre: «con Bixaurín que lo *gipa* / y s'arrie, chunto al cielo» (*Cuadernos de Versos*, Jaca, 1965, 11a). El responsable de la -p- de *guipar* deu ser un encreuament amb *pispar*, variant que cito en el *DCEC* a l'article *ATISBAR*, cf. emp. *guispar* (*AlcM*).

Guió, V. *guiar* *Guítola*, V. *juritola* *Guioner*, *guionet*, *guionista*, V. *guiar* *Guipada*, *guipar*, V. *guinyar* *Guipur* [1897, NOLLER], del fr. *guipure* id., derivat del fr. antiq. *guiper* 'fer blonda o guipur' (per a l'ori-

gen del qual, veg. *DCEC* II, 838b51) *Guirba*, sembla extret d'una forma verbal *guirbar*, on es combinen *malgirbat* amb *malgrabat* i *desgarbat* *Guirença*, *guirent*, V. *garantia* i *guarir* *Guiri*, V. *guri*

GUIRIGALL o GUIRIGAI, mot onomatopèic (probablement creat en castellà, on *guirigay* 'parlar confús', 'cridòria', ja fou usat des de 1632, L. de Vega), de formació semblant a la de *gori-gori* (en últim terme pertanyent a la família de mots de creació expressiva, de diverses èpoques, de què hem parlat a *GORGA*). «*Guirigay*: llenguatge obscur» (Lab. 1839); *guirigay* i *guirigall* cap a 1903-5 VCatalà i J. Ruyra; *guirigall* tort. (*BDC* III, 100); Spitzer, *LexikK*, 83. Mots de varia creació expressiva, relacionats de més o menys prop amb això, són *guirola* 'butllofa' [St. Fel·liu de G., *DAG.*, *Dfa.*, *AlcM*] (amb derivat *guirolar*) si bé més relacionat amb *GIRGOLA*; els noms de jocs infantils *guiro* (Pall., *AlcM*) i val. + *guirol* 'bèllet' també es deuen relacionar amb aquest i no menys amb *GARRI*; a Benaguasil m'explicaren que del Picarol, barri fora d'aquella vila, en deien així perquè hi anaven a jugar al *guirol* (1962).

Guirindaines, V. *galindaina* *Güiro*, V. *cuïro* *Guïro*, + *Guïrol*, V. *garrí* i *guirigall* *Guïrola*, *guïrolar*, V. *girgola* i *guirigall* *Guïrra*, *guïrro*, V. *garrí* *Guis* 'gosset', V. *gos*

GUISA, 'manera', mot comú a totes les llengües romàniques d'Occident, i probablement ja imitat pel llatí vulgar del germànic comú occidental o general, cf. b-al. ant. i a-al. ant. *wīsa*, ags. i neerl. mj. *wīse*, frisó ant. i esc. ant. *wis*, id. (avui angl. *wise*, al. *weise* etc.). □ 1.ª doc.: orígens (*Homilies* etc.).

«J. Crist --- zo que d'él ere a venir --- en aquesta *gisa*: --- entrarem en la ciutat de Jherusalem e serà acabad tot zo que de mi an escrit les prophetes, en aital *gisa* dix Nostre S.: jo seré tradid e pres e liad e escopid e ---», fº 3v8, 10. «Fed-o saber --- al Comta de Païllars si passarien per lur terra e: —Non estorcen per nuilla *guis[s]a*, e si podetz fer fer mal al Temple a 'lcú vostre amic, que o façats, que ---. Per stirs sapiatz que-l sagristà de Tarragona se-n té a cap e a co<|>l ab vós, de feit e de paraula, en tal *guisa* que vós devetz amar él e les sues coses», missatge enviat al Bisbe d'Urgell pel seu procurador ribagorçà P. de Lliri, c. 1251 (PPujol, *DocVgUrg.*, 16.38ss.). «L'escuder respòs: —Sényer: jo plor per ço cor un senyor ab qui estava, lo qual ha nom Narpan, m'a tolt mon loguer, e sónme partit d'él per ço cor no-l pusc servir a sa *guisa*, cor tant és enuýós --- que null home no pot sofferre son malestatge», Llull (*Blanq.*, *NCl.* I, 266.2); «Nós haguem per muyler la Reyna dona Lionor, per consel·l de nostres hòmens --- que en totes *guises* volien que hereu romangués de Nós, per tal que el Regne no exís de sa natura, per tal com lo comte don Sanxo --- e don Ferrando --- entenien cascú d'èls que fossen reys, que ja-y havien punyent en nostra ninea ---»; «venc-nos un missatge --- dels meyors hò-